

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A vállalkozásokban rejlő lehetőségek, különös tekintettel a kkv-kra (lisszaboni stratégia)

(2007/C 256/03)

2006. szeptember 14-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Eljárási Szabályzata 31. cikkének értelmében úgy határozott, hogy tájékoztató jelentés elkészítésére kéri fel az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a következő tárgyban: *A vállalkozásokban rejlő lehetőségek, különös tekintettel a kkv-kra (lisszaboni stratégia)*.

A 2007. március 14-15-én tartott plenáris ülésen úgy határoztak, hogy a tájékoztató jelentést saját kezdeményezésű véleménnyé dolgozzák át (az Eljárási Szabályzat 29. cikke (2) bekezdésének értelmében).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2007. május 3-án elfogadta véleményét. (Előadó: Christine FAES)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. július 11-12-én tartott 437. plenáris ülésén (a július 12-i ülésnapon) 123 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Előszó

1.1 Az Európai Tanács 2006. március 23-24-i ülésének elnökségi következtetéseiben 2008 elejére a növekedés és a foglalkoztatás érdekében létrehozott partnerséget támogató összefoglaló jelentés készítésére kéri fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot.

1.2 Az Európai Tanács továbbá a prioritásként meghatározott intézkedések következő specifikus területeit javasolta a 2005–2008-as időszakra:

- i. a tudásba és innovációba való beruházás
- ii. a különösen a kkv-kat érintő vállalkezési potenciál
- iii. a kiemelt fontosságú csoportok foglalkoztatása (...)
- iv. az európai energiapolitika meghatározása (...)
- v. azok a meghozandó intézkedések, amelyek a lendület fenntartásához szükségesek a növekedési és foglalkoztatási partnerség valamennyi pillére tekintetében [...].

2. Összefoglalás és ajánlások

2.1 Bár a lisszaboni stratégia pozitív eredményeket is hozott, elsősorban a gazdasági és ipari növekedés és a foglalkoztatás mennyiségi és minőségi javítása terén nem vezetett teljes sikerre. A globális verseny tekintetében Európát a hagyományos és újabb versenytársak olyan kihívások elé állítják, amelyeket nem tud megfelelő módon megoldani.

2.2 Az európai vállalkozásoknak egy még nem teljes mértékben megvalósult egységes piacon kell működniük, különösen ami az adószabályozás harmonizációját, az irányelvek tagállamok általi túl nehézkes végrehajtását, a fennálló adminisztratív terheket és a munkaerő-mobilitás hiányát illeti. Különösen a kkv-k számára nehéz ezeknek az akadályoknak a leküzdése.

2.3 Egyéb leküzdendő akadályok például a vállalkozói szellem hiánya, a népesség elöregedése és ennek a vállalkozásra gyakorolt hatása, a munkaerő-kínálat, a vállalkozások átadásának kiemeltebb kezelése, a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés a

kezdeti és növekedési szakaszban, a kutatási eredményekhez és ezáltal az innovációs lehetőségekhez való hozzáférés.

2.4 A kis- és középvállalkozások kulcsfontosságú szerepet játszanak a lisszaboni célok elérésében. Mindazonáltal szükséges hozzájárulásuk nem kapott kellő figyelmet a végrehajtás első éveiben. Különösen a kkv-k szervezeteinek az elért haladás értékelésébe történő bevonását kellene jobban fejleszteni, csakúgy, mint azt a szerepüket, hogy valamennyi politikai szinten ösztönzik a kkv-kat. A 2008–2010-es időszakra vonatkozó integrált gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai iránymutatások soron következő felülvizsgálatának alkalmából az EGSZB célzottabb és jobban egyszerűsített integrált iránymutatásokat sürget a kkv-k vonatkozásában, különösen a mikrogazdasági reformok fejezetét illetően. Annak érdekében, hogy a fenti iránymutatásokat teljes mértékben végrehajtsák a folyamat során, az EGSZB sürgeti a Tanácsot, hogy – ahogyan azt a Parlament kérte – teremtsen meg a Kisvállalkozások Chartájának jogi alapját a további intézkedések bázisának erősítése céljából. A következő politikai irányvonalak és intézkedések kulcsfontosságúak a kkv-k üzleti potenciáljának fejlesztése érdekében.

2.4.1 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy tegyen meg mindent az ahhoz való hozzájárulás érdekében, hogy valamennyi vonatkozó jogszabályban a „gondolkozz először kicsiben” elve legyen a vezérelv.

2.4.2 Az EGSZB sürgeti, hogy 2009 legyen a „Vállalkozók Éve”, a növekedés és jólét tekintetében a vállalkozók által betöltött kulcsfontosságú szerep hangsúlyozása és a fiatalok, illetve más csoportok arra történő ösztönzése érdekében, hogy a vállalkozói pályafutást válasszák.

2.4.3 Az EGSZB erőfeszítéseket sürget a kkv-k számára hathatós támogatást és könnyű hozzáférést nyújtó hatékony innovációs és versenyképességi program biztosítása, valamint a kkv-k számára könnyebben hozzáférhető 7. kutatási és fejlesztési keretprogram, illetve strukturális alapok tekintetében. Ezen programok, valamint a JEREMIE hatékonyságát és hozzáférhetőségét szorosan nyomon kellene követni.

2.4.4 Egy vállalat legnagyobb értékét a humántőke jelenti. A megfelelő támogatási struktúrák, a testre szabott képzési kínálat és a jól megtervezett pénzügyi ösztönzők segíthetnek a kkv-knak mind a munkavállalók, mind pedig a vállalkozók kompetenciái és készségei felfrissítésében a folyamatos képzésbe történő további beruházás révén.

2.4.5 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy készítsen elemzést a kkv-k közösségi programokba történő bevonásáról. Amennyiben a részvétel fokát nem találják elégségesnek, kötelezővé kellene tenni egy minimális százalékot.

2.4.6 A közbeszerzés a kkv-kat tevékenységeik fejlesztésében segítő fontos eszköz. Fontos a kkv-k részvételének szoros nyomon követése és intézkedések kidolgozása a közbeszerzéshez való hozzáférésük megkönnyítése érdekében. A legjobb gyakorlatok cseréjét is ösztönözni kellene.

2.4.7 Az Európai Bizottság szintjén olyan koordinációs struktúrát kellene létrehozni, amely biztosítja egy valódi, hatékony és eredményes kkv-politika jelenlétét valamennyi programban, cselekvésben és jogalkotási intézkedésben.

2.4.8 Célzott intézkedések meghozatala szükséges a bevált gyakorlatok ösztönzésére és hasznosítására a kkv-k területén, valamint a versenyképesség növelése érdekében, különös tekintettel az átlagos európai fejlettségi szintet el nem érő régiókra. Az ilyen jellegű intézkedéseket a kkv-k szervezetein keresztül kellene végrehajtani.

3. Általános megjegyzések

3.1 A lisszaboni stratégia – szűkebb értelmezésében – leginkább arról a kötelezettségvállalásról ismert, hogy Európát 2010-ig a világ legdinamikusabb, legversenyképesebb tudásalapú gazdasági térségévé teszi. Az általános keret kiegészítéseképp a Tanács 2000 júniusában, Santa Maria de Feirában elfogadta a Kisvállalkozások Európai Chartáját.

3.2 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a 2000. március 24-i lisszaboni megbízatás a kezdettől:

- hangsúlyozta annak szükségességét, hogy aktív módon vonják be a szociális partnereket és a civil társadalmat a stratégiába a partneri kapcsolat változatos formáit alkalmazva;
- kifejtette, hogy annak sikere elsődlegesen a magánszektoron és az állami és a magánszektor közötti partneri kapcsolatokon múlik, valamint a tagállamok és az Unió együttes bevonásán;
- célul tűzte ki három összetevője, vagyis a gazdasági növekedés, a társadalmi kohézió és környezeti fenntarthatóság kiegyensúlyozott fejlesztését az európai versenyképesség és a munkahelyteremtés ösztönzése révén, egyidejűleg támaszkodva a megfelelő környezetvédelmi politikákra is.

3.3 Az Európai Tanács 2005 márciusában tartott tavaszi ülésén a Tanács rátért a lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálatára, és a folyamat újraindításáról határozott, a hangsúlyt a növekedésre és foglalkoztatásra mint Európa fő politikai prioritásaira

helyezve. Megállapodás született a növekedésre és foglalkoztatásra vonatkozó integrált iránymutatásokról⁽¹⁾, melyek a reformintézkedések koherenciáját hivatottak megerősíteni és a nemzeti reformprogramok tervezéséhez szolgálnak iránymutatóként.

3.4 A továbbfejlesztett lisszaboni stratégiában döntő elem a versenyképesség és a növekedés fokozására való törekvés a jobb gazdasági állapot elérése, a munkahelyteremtés, valamint az életminőség védelme és javítása érdekében. Másfelől viszont a jobb életminőség, a szociális fejlődés és a környezet fenntartható fejlesztése szintén növekedést eredményezhet. A lisszaboni stratégia elsősorban a gazdasági és ipari növekedés, valamint a foglalkoztatás mennyiségi és minőségi javítása terén nem vezetett sikerre. A globális versenyben Európa nehézségekkel néz szembe. A lisszaboni folyamat elindítása óta az EU nagyszabású bővítésen esett át, melynek során 15-ről 25 tagállamúra, majd 27 tagállamúra bővült.

3.5 Az EGSZB először is meg szeretné jegyezni, hogy a lisszaboni stratégia már sok pozitív fejlemény elindulását tette lehetővé az elmúlt öt évben, többek között:

- a hagyományos területeket meghaladó reform iránti igény tudatosulása;
- az információs technológiák és az innovációs folyamatok felgyorsult terjedése;
- több támogatás az új vállalkozásokhoz és a kis- és középvállalkozások finanszírozásához;
- a fenntartható fejlődés fokozottabb figyelembevétele a köztartozások csökkentése érdekében, a szociális védelem költségvetési stabilitásának helyreállítása és a környezet védelme;
- kezdeményezések a szociális reform során a szociális partnerek részéről;
- a jogi és közigazgatási eljárások egyszerűsítése érdekében tett intézkedések, noha ezek eddig még csak korlátozott hatást fejtenek ki.

3.6 Ezen pozitívumok ellenére a fő megfigyelés az, hogy Európa növekvő kihívásokkal néz szembe a versenyképesség terén, miután beszorult a nagy, fejlett iparú versenytársak és az alacsony termelési költségekkel dolgozó, feltörekvő gazdaságok közé, amelyek mind jobban hasznosítják az új technológiákat. Számos aggodalomra okot adó jel van, mint például:

- gyenge belső kereslet, kevés befektetés, lanyhuló termelékenységi és növekedési ráták az Európai Unióban, ami miatt Európa vesztes helyzetbe kerül fő versenytársaival és a feltörekvő piacokkal szemben;

⁽¹⁾ A Tanács határozata (2005. július 12.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (2005/600/EK), HL L 205., 2005.8.6., 21. o.

- globalizáció, amely új országoknak a nemzetközi gazdasági rendszerbe történő integrációjához vezet;
- a foglalkoztatási célok elérésének elmaradása;
- a tartós állami költségvetési hiány számos tagállamban, bár nem mindig ugyanazokban a tagállamokban;
- a vállalkozásokat érintő messzemenően eltérő adószabályozás és adókulcsok;
- a vállalatokat sújtó, még mindig meglévő adminisztrációs terhek és az irányelvek nehézkes átültetése a tagállamokban;
- Európa népességének öregedése, ami rendkívüli terheket ró majd az államháztartásra és csökkenti a munkaerő-kínálatot;
- a források egyre nagyobb mértékű szűkösségének, illetve az árak növekvő volatilitásának veszélye, az éghajlatváltozás, valamint a biológiai sokféleség csökkenése;
- a belső piac megvalósításához elengedhetetlen munkaerő-mobilitás hiánya;
- az európai vállalatoknak a feltörekvő és dinamikus növekvő piacokra történő áthelyezése;
- az európai polgárok csökkenő érdeklődése az Európai Unió iránt.

3.7 Ugyanakkor a lisszaboni stratégiai reformok lemaradásban vannak.

3.7.1 Európai szinten a tagállamok vállalták, hogy számos területen befejezik az egységes piac kialakítását (energiaügy, szolgáltatások, közbeszerzés, transzeurópai hálózatok, a közszolgáltatások adaptálása), ugyanakkor akadályozzák a megadott időkereten belül a szükséges intézkedések végrehajtását.

3.7.1.1 Európai szinten az 1990-es évek óta az Európai Bizottság számos kezdeményezést indított útjára annak érdekében, hogy egyrészt jobban megértse a kkv-k szükségleteit és működését, másrészt pedig támogassa fejlődésüket és előmozdítsa munkahely-teremtési potenciáljuk hatékonyabb kiaknázását. Az elmúlt néhány évben ezeket az intézkedéseket megerősítette a kkv-megbízott kinevezése, a 2004-ben elfogadott vállalkozási cselekvési terv, a hatékonyabb jogalkotásra és a pénzügyi forrásokhoz való jobb hozzáférésre irányuló erőfeszítések (EBA és EBB), valamint a versenyképességi és innovációs keretprogram (VIK).

3.7.2 Nemzeti szinten eltérőek az eredmények, amelyek mellett a hiányosságok többnyire az alábbiak:

- a szabályozások és adminisztratív eljárások szervezeti bonyolultsága;

- magas munkanélküliségi ráták, különösképp bizonyos célcsoportok tekintetében;
- a korai nyugdíjba vonulás kiugróan magas aránya a vállalt kötelezettséggel ellentétben;
- nem megfelelően adaptált oktatási és képzési rendszerek, elsősorban a vállalkozói és IKT-készségek vonatkozásában;
- nincs elegendő lehetőség az egész életen át tartó tanulásra;
- a kutatási kiadások, amelyek általánosságban tovább csökkentek, ahelyett hogy a Lisszabonban célul kitűzöttek szerint a GDP 3 %-át elérnék;
- az innováció hiánya, bár a legújabb eredménymutatókat tartalmazó innovációs jelentés jobb eredményekről számol be;
- a kkv-k pénzügyi forrásokhoz való hozzáféréseinek hiánya, ehhez társul a lehetőségek ismeretének hiánya, európai szinten is;
- tartós államháztartási hiány, bár nem mindig ugyanazokban az országokban.

3.7.3 Az új tagállamoknak gyakran további hátrányokat kell leküzdeniük a fejlődési lemaradás következtében, például a foglalkoztatásban, a technológiák vagy a környezet területén, bár ezeket néha kiegyenlítik a megújítást célzó intézkedések, amelyek radikálisabbak, mint a 15 tagú EU-ban.

3.8 Hivatkozunk itt az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) által az Európai Tanács 2005. márciusi felkérésére kidolgozott jelentésre, amely az EGSZB és partnerei közötti konzultáció eredményeit taglalja, amelyet az EGSZB a lisszaboni stratégia végrehajtásáról és a szociális partnerek, valamint a szervezett civil társadalom egyéb elemeinek szerepéről folytatott a tagállamokban és európai szinten ⁽²⁾. Az EGSZB a közelmúltban számos jelentést tett közzé a lisszaboni stratégiáról és annak specifikus szempontjairól ⁽³⁾.

4. A vállalkozásokban rejlő lehetőségek javítása, különös tekintettel a kkv-kra

4.1 A kkv-k jelentősége az európai gazdaságban

4.1.1 Európában a vállalkozások túlnyomó hányada (99,8 %) kis- és középvállalkozás. A tipikus európai cég mikro-vállalkozás (91 %); 7 %-uk pedig kisvállalkozás. Amellett, hogy a legtöbb európai vállalkozás kisvállalkozás, ezek a vállalkozások az európai munkatapasztalatok és a gazdasági tevékenység jelentős részéért (az előbbi esetben a magánszektorban való foglalkoztatás kétharmadáért, az utóbbi esetben a GNP 57 %-áért) is felelősek ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ „A lisszaboni stratégia végrehajtása” Összefoglaló jelentés az Európai Tanács részére.

⁽³⁾ HL C 185., 2006.8.8. + CCMI/032.

⁽⁴⁾ 2003-as adatok. Eurostat zsebkönyv, 2006.

4.1.2 A kkv-k gazdasági teljesítménye figyelemmel kísérése érdekében az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, tegye lehetővé, hogy a Kkv-k Európai Megfigyelőközpontja újratekzdhesse a tevékenységét.

4.1.2 A kkv-k a legfontosabb munkahelyteremtők, ők jelentik az állami költségvetés egyik fő bevételi forrását (adók, HÉA stb.), a lakosság jelentős része és különösen annak a gazdaságot hajtó legaktívabb és legújítóbb rétege számára szakmai és társadalmi érvényesülési lehetőséget nyújtanak. Ezenkívül a piacgazdaságnak kedvező gazdasági háttér legfontosabb alkotóelemét képezik, mert rugalmasak, innovatívak és dinamikusak, és belőlük fejlődnek ki a jövő nagyvállalatai, különösen a bonyolult technológiákon alapuló, új gazdasági ágakban.

4.2 Versenyképesség

4.2.1 A versenyképességre helyezett hangsúly elismeri annak szükségességét, hogy a fenntartható versenyképességet egy nyitott és globális gazdaságban az új technológiák fokozottabb felhasználásával, hatékonyabb szakképzéssel, szakképzett munkavállalókkal és a termelékenység javításával kell elérni. A minőség fogalma (az áruk, szolgáltatások, szabályozás, irányítás, foglalkoztatás, társadalmi viszonyok és a környezet minősége) központi eleme a stratégiának.

4.2.2 A gazdasági stabilitás biztosításának érdekében a tagállamoknak a gazdasági ciklus ideje alatt fent kellene tartaniuk középtávú költségvetési célkitűzéseiket, illetve meghozniuk az összes szükséges korrekciós intézkedést. Ennek függvényében fontos, hogy a tagállamok elkerüljék a prociklikus fiskális politikákat. Azoknak a tagállamoknak, melyekben a folyó fizetési mérleg hiánya potenciálisan nem fenntartható, arra kell törekedniük, hogy a külső versenyképesség ösztönzését célzó strukturális reformok végrehajtásával orvosolják a helyzetet, valamint hogy fiskális politikáik révén is hozzájáruljanak a fizetési mérleg korrekciójához. Ezekre az intézkedésekre az európai népesség előregedése miatt feltétlenül szükség van.

4.2.3 Az EGSZB úgy véli, hogy egyedül a gazdaságpolitika – különös tekintettel a makrogazdaságra – alapvető újraértelmezése teszi lehetővé az EU-ban, hogy elhárítsák egy tartós és szélesebb körű fellendülés akadályait. Az Uniónak saját erejére kell támaszkodnia ahhoz, hogy az európai gazdaság visszatérjen a növekedés és a teljes foglalkoztatás útjára. Ehhez egy kiegyensúlyozott makrogazdaság-politikára van szükség, melynek tudatos célja kell, hogy legyen egyrészt a lisszaboni stratégia megvalósítása, különös tekintettel a teljes foglalkoztatás és a versenyképesség erősítésének kérdésére, másrészt – a göteborgi csúcstalálkozó szellemében – annak keresése, hogy valójában hogyan lehet elegendet tenni a fenntartható fejlődésre való törekvés kötelezettségének.

4.2.4 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a monetáris politika célja az árstabilitás, a gazdasági növekedés és a foglalkoztatottság közötti egyensúly megeremtése kell, hogy legyen. Érdemes lenne ösztönözni az EKB-t, hogy egy tágabb értelemben

felfogott stabilitás elérésére törekedjék, azaz ne csak az árstabilitás legyen a cél, hanem a növekedés, a teljes foglalkoztatottság és a társadalmi kohézió stabilitása is ⁽⁵⁾. Az eredmények eléréséhez fontos, hogy a nemzeti költségvetések összhangban álljanak az EKB politikáival és tiszteletben tartsák a Stabilitási és Növekedési Paktumot.

4.2.5 Az EGSZB ezenkívül a vállalkozásokkal kapcsolatos, a kkv-k részét képező szolgáltatások különleges jelentőségét is kihangsúlyozza a lisszaboni folyamat sikerének és az EU versenyképességének szempontjából. Nyomon követve az Európai Bizottság ezzel összhangban álló közleményét ⁽⁶⁾, az EGSZB hangsúlyozza annak szükségességét, hogy olyan szabályozási környezet jöjjön létre, amelyben az érintett kkv-k képesek a velük szemben állított társadalmi igények kielégítésére.

4.2.6 Az EGSZB ugyancsak támogatja az integrált iparpolitikáról szóló európai bizottsági dokumentumnak a szükséges támogatási intézkedésekről 27 gyáripari ágazatban készített széles körű elemzését, ugyanakkor ragaszkodik a politika tagállamokkal összhangban történő tényleges végrehajtásához ⁽⁷⁾.

4.3 Jobb jogalkotás ⁽⁸⁾

4.3.1 Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Európai Bizottság új keletű javaslatát, amely 2012-ig a vállalatok számára az adminisztratív terhek 25 %-kal való csökkentését irányozza elő ⁽⁹⁾. Ez az EU GDP-jének 1,5 %-os növekedését eredményezhetné. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy egyértelmű stratégiát terjesszen elő a szabályozási környezet átfogó egyszerűsítésére vonatkozóan, a kitűzött célok teljesítésének elmaradását elkerülendő ⁽¹⁰⁾.

4.3.2 A kisebb mértékű bürokrácia ösztönözheti a gazdasági dinamizmust. A jogi és szabályozási kötelezettségek terhének kordában tartása globális megközelítést igényel a helyi, regionális és nemzeti hatóságoktól, valamint az Európai Uniótól. Nagyon lényeges, hogy a szabályozás jól átgondolt és arányaiban megfelelő legyen.

⁽⁵⁾ Az EGSZB maga is több ízben sürgette, hogy a monetáris politikának arra is kellene törekednie, hogy elérje a teljes foglalkoztatás és a növekedés célkitűzéseit.

⁽⁶⁾ „A vállalkozásokkal kapcsolatos szolgáltatások versenyképessége és hozzájárulásuk az európai vállalkozások teljesítményéhez”, COM(2003) 747 final, 2003. december 4.

⁽⁷⁾ „A Bizottság közleménye: A Közösség lisszaboni programjának végrehajtásáról: Politikai keretek az EU gyáriparának megerősítésére egy integráltabb iparpolitikai megközelítés felé” (COM(2005) 474 final, modern iparpolitika).

⁽⁸⁾ Az EGSZB nemrégiben számos véleményt tett közzé az egyszerűsítés és jobb jogalkotás tárgyában.

HL C 24., 2006.1.31., „Jobb jogalkotás”, feltárási vélemény a brit elnökség felkérésére, előadó: Daniel Retureau.

HL C 24., 2006.1.31., „Hogyan tehető hatékonyabbá az EU-jogszabályok végrehajtása és betartása”, saját kezdeményezésű vélemény, előadó: Joost van Iersel.

HL C 112., 2004.4.30., vélemény következő tárgyban: „A közösségi vívmányok modernizálása és egyszerűsítése”, (COM(2003) 71 final), előadó: Daniel Retureau.

⁽⁹⁾ COM(2006) 689, 690 és 691, 2006. november 14.

⁽¹⁰⁾ „Az adminisztratív terhek csökkentésének cselekvési programja az Európai Unióban”. COM(2007) 23 final, 2007. január 24.

4.3.3 Az EGSZB üdvözli a „jobb szabályozás” stratégiai felülvizsgálatában ⁽¹¹⁾ az Európai Bizottság által beharangozott, a hatásvizsgálatok minőségének, illetve hatékonyságának javítását célzó (vállalati) hatásvizsgálati testület létrehozását. Ugyanakkor ennek intézkedési köre nem szabad, hogy az egyszerű koordinációra korlátozódjon, hanem figyelembe kell vennie a kkv-kra vonatkozó munka minőségét és a szabályozási javaslatok gazdasági és szociális következményeinek elemzését. Az új nemzeti és közösségi szintű jogszabályokat meg kell vizsgálni a kkv-kra gyakorolt hatásuk felmérése érdekében.

4.3.4 Az új vagy átdolgozott jogszabályok gazdasági, szociális és környezeti hatását gondosan fel kell mérni a különböző politikai célkitűzések közötti lehetséges szinergiák és kompromisszumok azonosítása érdekében. Ezen túlmenően a hatályos szabályozást is át kell világítani egyszerűsítési potenciálja szempontjából, illetve ki kell értékelni versenyképességre gyakorolt hatását. Különös figyelmet kell fordítani az Európai Bizottság valamennyi jogalkotási és szabályozási javaslata vállalatokra gyakorolt hatásának független vizsgálatára, ideértve egy, a kisvállalkozásokra vonatkozó specifikus cél meghatározását is. S végül, az új és hatályos jogszabályok adminisztratív költségeinek felmérésére szolgáló általános megközelítést jelenleg dolgozzák ki. Fontos, hogy a „gondolkozz először kicsiben” elve legyen a vezérelv a hatályos jogszabályok felülvizsgálatakor és az új jogszabályok alkotásakor. Ez azt jelenti, hogy a jogszabályoknak figyelembe kell venniük a kkv-k sajátosságait.

4.3.5 Az EGSZB kiemeli, hogy a javító intézkedések különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára fontosak, melyek általában csupán korlátozott eszközökkel bírnak a közösségi és a nemzeti jogszabályok által rájuk rótt adminisztratív terhek kezelésére.

4.3.6 Meg kell tenni a szükséges lépéseket annak biztosításához, hogy valamennyi tagállam időben és színvonalasan végrehajtsa az összes irányelvet, valamint meggyőzze a nemzeti és regionális önkormányzatokat és jogalkotókat arról, hogy minden olyan esetben indítsák el saját, a jogszabályokat célzó egyszerűsítési projektjüket, amikor a jogszabályok túlságosan is buzgó átültetésére került sor a közösségi jog végrehajtása közben.

4.3.7 A regionális, nemzeti és európai szintű politikai szereplők nem ismerik igazán a kisvállalkozások sajátosságait és valódi szükségleteit. A kkv-k képviselői szövetségeinek ⁽¹²⁾ valamennyi szintet érintő nagyobb mértékű bevonása előfeltétele a kkv-kra vonatkozó politika minősége javításának Európában. A kisvállalkozások szövetségeinek erősítése kulcsfontosságú eleme a Kisvállalkozások Európai Chartájának (2000) is. A kkv-k képviselői szövetségeit mint fontos érdekelteket minden szinten be kell vonni a döntéshozatali folyamatba.

⁽¹¹⁾ Az Európai Bizottság közleménye, 2006. november 14.

⁽¹²⁾ Kkv-szervezetek alatt (a közösségi meghatározás szerint) a kkv-kat különböző tevékenységi területeken – például a kézműipar, ipar, szolgáltatások, kereskedelem, szellemi szabadfoglalkozások terén – képviselő szervezeteket értünk. A meghatározás mind multiszektoralis, mind pedig szektorspecifikus szervezeteket magában foglal.

4.3.8 Az EGSZB határozottan támogatja a Kisvállalkozások Európai Chartáját, amely alkalmas eszköznek mutatkozott a haladás figyelemmel kísérésére és a kkv-k problémáinak azonosítására, valamint arra, hogy ösztönözze a tagállamokat a vállalkozói politikák koordinációjának javítására szerte Európában. Fontos, hogy a Charta végrehajtásáról szóló jelentéseknek a lisszaboni menetrend éves jelentéseibe történő beépítési folyamata töretlen ütemben folytatódjon. Elengedhetetlen, hogy a megújított lisszaboni stratégiának, valamint az EU jelentős bővítési folyamatának fényében folyamatosan aktualizálják és kiegészítsék.

4.4 Vállalkozói kultúra és induló vállalkozások ⁽¹³⁾

4.4.1 A vállalkozás összetett jelenség, amely a kezdeményező-készség, kockázatvállalás és innováció elemeiből tevődik össze. A kis- és középvállalkozások innovációkat hoznak létre, piaci részeket tömnek be, munkahelyeket teremtenek és fokozzák a versenyt, így ösztönözve a gazdasági hatékonyságot.

4.4.2 Az induló szakaszban lévő vállalkozásokra vonatkozó kezdeményezések alacsony foka az Európai Unió egészében problémát jelent. A legutóbbi GEM-jelentés (globális vállalkozásmegfigyelés) egyetlen európai tagállamot sem sorol a vezető tíz ország közé ⁽¹⁴⁾. Ugyanakkor 8 tagállam található a legalacsonyabb részvételi szintet mutató országok között ⁽¹⁵⁾.

4.4.3 A vállalkozás fontos a társadalom egésze számára. A vállalkozói gondolkodásmód elősegítése és tudatosítása érdekében, valamint azért, hogy megértse, hogy a vállalkozás mennyire fontos egy ország általános fejlődése szempontjából, az EGSZB javasolja, hogy 2009 a „Vállalkozás Európai Éve” legyen. Ezzel összefüggésben az EGSZB megjegyzi, hogy több ehhez kapcsolódó közösségi program időközi értékelésére 2010-ben kerül sor. Ki kell alakítani a közvélemény pozitív hozzáállását a vállalkozáshoz. Az ennek szentelt év arra is lehetőséget kínál majd, hogy megszilárdítsuk és megerősítsük a legjobb gyakorlatok már létező cseréjét.

4.4.4 Az EU-n belül – különösen a felsőoktatás szintjén – nagy szükség van az oktatási és képzési tantervek terén végrehajtott változtatásokra, valamint arra, hogy nagyobb hangsúly kerüljön a magas szintű vállalkozói oktatásra, az információkezelésre, az IKT és a hálózatépítés stratégiai értékére. Az iskolák és egyetemek kulcsfontosságú szerepet játszanak a fiatalok vállalkozói szellemének ösztönzésében. Ajánlott például a vállalatok képviselőinek aktív részvétele az oktatásban, csakúgy, mint a vállalkozói szervezetek bevonása. Fontos a médiatevékenység, illetve a vállalkozásokról ezek által közvetített kép.

⁽¹³⁾ HL C 309., 2006.12.12., az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása: A vállalkozói készségek előmozdítása az oktatás és a tanulás révén” COM(2006) 33 final.

⁽¹⁴⁾ Írország a 11. helyen áll.

⁽¹⁵⁾ Magyarország, Belgium, Svédország, Szlovénia, Hollandia, Dánia, Olaszország és Finnország.

4.4.5 Meg kell erősíteni az üzleti vállalkozások – gyorsabb és alacsony költségű – indítását és fejlesztését segítő politikákat, többek között olyan intézkedésekkel, amelyek javítják a kockázati tőkéhez való hozzáférést, több képzési programot kínálnak a vállalkozóknak, több intézkedéssel támogatják közüzemi hálózatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, és a kisvállalkozásokat támogató szolgáltatások sűrűbb hálózatát hozzák létre. Ezenkívül szükség van az adórendszerek, a szabályozás, a piacra jutás, a megmentési és szerkezetátalakítási eljárások, valamint az örökösödési adó reformjára vonatkozó politikai döntésekre. Kulturális változásra van szükség a csőd általános megítélésének tekintetében.

4.4.6 A korai szakaszban történő finanszírozás lehetősége kulcsfontosságú kérdés. Belgiumban a kormányzat kezdeményezéseket hozott a hiányzó saját tőke problémájának megoldására. Ennek példája az ARkimeses alap, amely 110 millió eurót bocsátott rendelkezésre a Flandria regionális önkormányzatai által garantált részvények, illetve kötvények formájában.

4.4.7 Hasonlóképp nagyon lényeges a tájékoztatás és az üzleti vállalkozásokat támogató szolgáltatások, főképp a fiatal vállalkozók számára. Flandriában (Belgium) a mentori programok is értékesnek bizonyultak.

4.4.8 A kudarcotól való félelem igen negatív hatást gyakorol az induló vállalkozásokra. Megfelelő szociális keretet kell kialakítani az önálló vállalkozók számára. Az is fontos, hogy az önálló vállalkozók könnyebben kapjanak egy „második esélyt”.

4.5 Belső piac ⁽¹⁶⁾

4.5.1 Fel kell szabadítani az egységes piac lehetőségeit. Most az Európai Uniónak már rendelkeznie kellene az USA-énál vagy a kínaiénál nagyobb piac előnyeivel, viszont

- még túl sok irányelvet nem ültették át teljes egészében a nemzeti jogba;
- a szolgáltatások nyújtása területén a szabványosításban és a kölcsönös elismerésben még nem megfelelő az előrehaladás;
- a piacok, köztük az állami szektor liberalizációjában késelelem mutatkozik;
- nehézségek merültek fel, amikor érvényesíthető európai szellemi tulajdonjogokról kellett volna megegyezni;
- torzulást okoznak az adózási formák közötti eltérések.

⁽¹⁶⁾ Az egységes piac felülvizsgálatáról szóló feltáró vélemény. HL C 93., 2007.4.27.

4.5.2 Az Európai Unió mint beruházási helyszín vonzereje piacainak nagyságától és nyitottságától, szabályozási környezetétől és infrastruktúrájának minőségétől függ. A fokozottabb beruházások növelik Európa termelékenységét is, mivel a munka termelékenységének szintje az emberi és fizikai tőkébe, illetve a tudásba és infrastruktúrába való beruházás függvénye.

4.5.3 Az európai termelők belső piacon való verseny- és boldogulási képessége döntően meghatározza a világpiacon mutatott versenyerejüket is. Míg az áruk belső piaca viszonylag jól integráltnak mondható, a szolgáltatások piaci jogilag vagy *de facto* eléggé fragmentáltak maradtak. A növekedés és foglalkoztatás ösztönzése, valamint a versenyképesség erősítése érdekében a szolgáltatások belső piacának – az európai szociális modell egyidejű megőrzése mellett – teljesen működőképesnek kell lennie. A határokon átnyúló tevékenységeket sújtó adóakadályok megszüntetése, illetve a munkaerő-mobilitást hátráltató egyéb tényezők eltávolítása szintén jelentős hatékonysági előnyöket hozhat. Végül a pénzügyi piacok teljes körű integrációja a hatékonyabb tőkeáfordítás és a kedvezőbb pénzügyi üzletfeltételek megteremtése révén a termelékenység és a foglalkoztatás növekedéséhez vezetne.

4.5.4 A kkv-k szempontjából, különösen pedig a szolgáltatói ágazatban, a belső piac még nem valósult meg teljes mértékben. A határokon átnyúló tevékenységek magas adminisztratív költségei, valamint a nem megfelelően átalakított európai szabványok megakadályozzák a kisvállalkozásokat abban, hogy profitáljanak a nagyobb piac előnyeiből.

4.5.5 A szabványok lényeges szerepet játszanak a piacra jutásban. A jelenleg folyó szabványosítási folyamatok nem veszik kellően figyelembe a kézműipar és a kkv-k sajátosságait. A kisvállalkozásokat jobban be kell vonni az európai és nemzetközi szabványok kidolgozásába. Annak ellenére, hogy az Európai Bizottság határozott támogatásáról biztosította az olyan struktúrákat, mint a NORMAPME ⁽¹⁷⁾, további erőfeszítésekre van szükség a kkv-k javára, különösen a kis szériás és testre szabott termelési folyamatok, az alacsonyabb szabványköltségek, a műszaki bizottságokban való kiegyensúlyozottabb képviselést, valamint a tanúsítási rendszerek egyszerűsítése tekintetében.

4.5.6 Még bőven van tér a közbeszerzési eljárások további javítására, ami a nyilvánosságra hozott közbeszerzési eljárások arányának növelésében mutatkozna meg. A hangsúlyt a kkv-k közbeszerzési eljárásokban való részvételének lehetőségeire kellene helyezni. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság kompendiumot állítson össze az e téren a tagállamok, s mellettük az Egyesült Államok és Japán által összegyűjtött, a kkv-k közbeszerzési eljárásokhoz való hozzáféréseinek javulását eredményező bevált gyakorlatokról.

⁽¹⁷⁾ NORMAPME: A Kézműipar és a Kis- és Középvállalkozások Szabványosításának Európai Hivatala – www.normapme.com.

4.5.7 A kkv-knak Európában 27 különböző adózási rendszerrel kell szembenéznük, amelyek rendkívül magas megfelelési költségeket eredményeznek, és komoly akadályt jelentenek a belső piac számára. A kisvállalkozások megfelelési költségei sokkal magasabbak lehetnek, mint a nagyvállalatokéi⁽¹⁸⁾. Ebben a vonatkozásban különösen kívánatos a kkv-k javára történő egyszerűsítés.

4.6 Humántőke, a kompetenciák fejlesztése és a szociális párbeszéd

4.6.1 A globalizált és tudásalapú gazdaság kontextusában a vállalatoknak folyamatosan alkalmazkodniuk kell a változásokhoz. A sikeres vállalkozóknak minden eddiginél inkább szükségük van a szilárd tudásalapra, valamint a képzettségre, hogy megállják a helyüket a fokozott versenyben és képesek legyenek az innovációs verseny megnyerésére. Ezenkívül a műszaki fejlődés az új kompetenciák folyamatos fejlesztését igényli, különösen az IKT terén, valamint naprakész készségek elsajátítását vállalkozók és munkavállalók számára egyaránt⁽¹⁹⁾.

4.6.2 A lisszaboni stratégia 2000-ben történt bevezetése óta a képzési célkitűzések és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiák egyértelműen nagyobb hangsúlyt kaptak Európában, azonban, ahogy azt az európai szociális partnerek (ETUC, Business Europe, CEEP, UEAPME) által 2002-ben elfogadott „A kompetenciák és képzettségek egész életen át tartó fejlődését szolgáló intézkedések kerete” tárgyában készült 2006-os jelentés megállapítja, még mindig szükség van további javításokra. Ebben az összefüggésben az új közösségi „élethosszig tartó tanulásra vonatkozó integrált cselekvési programnak” is teljes mértékben szerepet kellene vállalnia ezekben az erőfeszítésekben, mivel kinyilvánított célja, hogy hozzájáruljon a lisszaboni célok megvalósításához, azaz „az Európai Unió mint fenntartható gazdasági fejlődést mutató, több és jobb munkahellyel és nagyobb fokú társadalmi kohézióval rendelkező, fejlett, tudásalapú társadalom fejlesztéséhez”.

4.6.3 Ahogy az EGSZB arra jogosan rámutatott⁽²⁰⁾, „az Európai Unió mindmáig kifejlesztett oktatási programjai azok közé a csekély számú közösségi tevékenységek közé tartoztak, melyek közvetlenül irányultak az európai polgárokra. Ezért az új programmal egyrészt az aktív polgárok részvételén alapuló demokráciára épülő demokratikus fejlődést, másrészt a foglalkoztatást és a sokoldalú munkaerőpiacot kell támogatni”. Mivel a program a fő európai mobilitási programokat is magában foglalja, azaz az ipari tanulóknak, az elsődleges szakképzésben részt vevő fiataloknak és fiatal munkavállalóknak szóló Leonardo Da Vinci programot, valamint a diákoknak szóló Erasmus programot, ezeket könnyebben hozzáférhetővé kellene tenni az egyéni mobilitáshoz. A bizonyos ideig külföldön való tanulás és munkavállalás nemcsak az egyéni készségeket és a szaktudást gazdagítja, hanem Európa és az európai polgárság fogalmának megértését is előmozdítja. Ezenfelül segít az egyénnek abban, hogy proaktívan és nagyobb felelősséggel éljen foglalkoztatási esélyeivel pályafutása során.

4.6.4 Ezenkívül az EGSZB hangsúlyozta annak különös jelentőségét, „hogy a KKV-k is hozzáférhessenek a program mecha-

nizmusaihoz”, valamint „javasolja, hogy a kkv-k kérdését külön eljárásban tisztázzák, a szóban forgó eljárások egyszerűsítése révén, éspedig oly módon, hogy a programban való részvételük megvalósítható és eredményes lehessen”. Szolgáltatás-központú gazdaságunkban egy vállalat legnagyobb értékét a humántőke jelenti. Annak érdekében, hogy a vállalatok és különösképp a kkv-k a kompetenciák fejlesztését célzó stratégiát folytathassanak, egyedi támogatási kezdeményezéseket kellene kidolgozni a folyamatos képzésbe történő beruházás előmozdítása érdekében. Ide tartozik például a testre szabott képzési kínálat, a pénzügyi támogatás vagy az adókedvezmények.

4.6.5 A szociális párbeszéd a gazdasági és szociális kihívások leküzdésének fontos eszköze. Egyik fő vívmánya a munkaerőpiac működésének javítása és a változások időben történő felismerése. A szociális párbeszéd ezenkívül a bizalom légkörének megteremtéséhez is hozzájárul a vállalatokban. Testre szabott válaszokkal is szolgálhat a kisvállalkozások számára, amennyiben figyelembe veszi a munkakörnyezet, illetve a munkahelyi viszonyok sajátosságait és minőségét, valamint azokat a sajátos körülményeket, amelyek között a kézműipari és kisvállalkozások dolgoznak és fejlődnek.

4.7 Innováció

4.7.1 A lisszaboni menetrend célkitűzése szerint a GDP 3 %-át kell kutatásra és fejlesztésre fordítani, amelynek kétharmada a magánszektorból kell, hogy származzon. Jelenleg a magánszektor ennek csak 56 %-át fordítja erre a célra. Sajnálatos módon kell megállapítanunk, hogy Európa GDP-jének sokkal kisebb hányadát fordítja a kutatásra és fejlesztésre mint az USA és Japán (1,93 %-ot az USA 2,59 %-ával és Japán 3,15 %-ával szemben). Emellett Kína is jó úton jár ahhoz, hogy 2010-re utolérje az EU-t a kutatásintenzitás tekintetében. Kutatás és fejlesztés: 2002-ben az Egyesült Államokban a magánszektor 100 milliárd euróval többet fordított kutatásra, mint Európában.

4.7.2 A jövőbeli Európai Technológiai Intézetnek (EIT), melynek célja a kimagasló szintű oktatás, kutatás és innováció lehető legnagyobb mértékű integrációja, el kellene ismernie és fel kellene értékelnie a kkv-kban rejlő lehetőségeket. Az egyetemek, kutatóközpontok és üzleti vállalkozások, különösen a kisvállalkozások közötti együttműködést meg kellene erősíteni. A kutatókat arra kellene ösztönözni, hogy keressék a kapcsolatot a vállalkozásokkal. A technológia technológiai központok és inkubátorok révén történő átadásának jelentőségét nem lehet eléggé hangsúlyozni. Az innovációs támogatást nyújtó szolgáltatók, klaszterek és hálózatok fenntartását célzó intézkedéseket az új kutatási, fejlesztési és innovációs állami támogatások közösségi keretének is tartalmaznia kellene. Az európai kutatóknak több lehetőséget kellene nyújtani a 27 tagállam mind-egyikében. Annak érdekében, hogy a vállalkozások könnyebben hozzájussanak a kutatási eredményekhez, és ennek gazdasági hatásai érdekében elengedhetetlen a kutatási eredmények jobb népszerűsítése és terjesztése.

⁽¹⁸⁾ A határokon átnyúló tevékenységek adóztatásához kapcsolódó megfelelési költségekről van szó.

⁽¹⁹⁾ Még az olyan hagyományos foglalkozásoknak, mint a vízvezeték-szerelő vagy az ács is figyelembe kell venniük az energiatakarékos technikákat.

⁽²⁰⁾ HL C 221., 2005.9.8.

4.7.3 Fontos az is, hogy az Unió Európa-szerte az innovációnak kedvező, összehangolt szabályozási környezetet teremtsen. Új kezdeményezésekre van szükség az európai közösségi szabadalmat illetően az innováció védelme és az európai üzleti vállalkozások szükségleteinek kezelése érdekében. Egy ilyen rendszernek a kkv-k számára csökkentett szabadalmi díjakat, a szabadalmakkal kapcsolatos jogi viták esetére pedig megfelelő biztosítási mechanizmusokat kellene meghatározni.

4.7.4 Az Európai Bizottság legutóbbi közleményeiben elismerte annak szükségességét, hogy a kkv-kra való összpontosítás érdekében kibővítsék az innováció meghatározását, és valamennyi ágazatban figyelembe vegyék a nem műszaki jellegű innovációt is. Ezt az új megközelítést a kisvállalkozások előnyére most valamennyi politikai területen vgre kell hajtani.

4.7.5 A kkv-k számára létfontosságú, hogy fejlesszék meglévő humántőkéjüket és magasan képzett munkaerőt alkalmazzanak a termelésben és az innovációban. A hetedik keretprogramnak támogatnia kellene a kkv-kat a fejlett technológiai kutatás és termelési technológiák bevezetésében, de a kkv-k struktúrájában jelentős szerepet játszó, más innovációs típusok vonatkozásában is.

4.7.6 A szükséges erőforrások európai uniós szinten a versenyképességi és innovációs programból, a kutatási keretprogramból, a strukturális alapokból és az oktatási programokból várhatók, hogy csak a legjelentősebbeket említsük. A politikák és erőforrások koordinálása nehéz és kényes feladat lesz, mivel a rendelkezésre álló európai uniós pénzügyi erőforrások meglehetősen korlátozottak a szükségletekhez és az igényekhez képest. Annak biztosítása érdekében, hogy a strukturális alapokból származó pénzügyi eszközöket az innovatív kkv-kra, induló vállalkozásokra és a vállalkozások átadására irányuló programok társfinanszírozására használják fel (például az Európai Befektetési Alap – JEREMIE révén), megfelelő intézkedéseket kell elfogadni tagállami szinten, és ezek hatékonyságát és hozzáférhetőségét figyelmesen nyomon kell követni.

4.7.7 Az új, fejlett gyártási eljárások és berendezések alkalmazásának bevezetése – különösen a kis- és középvállalkozásoknál – kedvező feltételekkel felvehető hiteleket igényel. Az EBB-t és az EBA-t szorosan be kell vonni az ágazati és ágazatközi tervezési csoportok munkájába.

4.7.8 A kkv-kat még inkább rá kell bírni az IKT-alkalmazások használatára, melyek által csökkenthetik költségeiket, növelhetik termelékenységüket és fokozhatják versenyképességüket.

4.8 Vállalkozások átadása ⁽²¹⁾

4.8.1 Európai tanulmányok szerint az EU vállalkozóinak egyharmada, főleg a családi vállalkozások tulajdonosai, visszavonul a következő tíz év folyamán. Becslések szerint ez akár 690 000 vállalkozást is érinthet, melyek 2,8 millió munkahelyet

teremtene. A vállalkozások átadása ösztönzésre érdemes, mivel értékes alternatívaként szolgál az induló vállalkozásokhoz.

4.8.2 A múltbéli tapasztalatoktól eltérően egyre többször fordul elő, hogy a vállalkozásokat nem a családon belül, hanem kívülállóknak adják át. Növekvő érdeklődés mutatkozik az iránt is, hogy ahelyett, hogy egy vállalkozást „nulláról” kezdjenek, már bejáratott cégeket vesznek át. A kutatások szerint az átadott vállalkozások 96 %-a éli túl az első öt évet, az induló vállalkozások 75 %-ával szemben.

4.8.3 Ezért az egyik első teendő egy platform létrehozása, valamint annak megkönnyítése, hogy a vállalkozások potenciális vevői és eladói megtalálják egymást. Fontos, hogy ez a piac átlátható legyen a kapcsolatteremtés megkönnyítése és a meglévő életképes vállalkozások továbbvitelének biztosítása érdekében. Alapvető követelmény a szolgáltatások magas színvonala, melyekhez az érdekelt felek párosítása, a tanácsadás és az üzleti titoktartás tartozik. A legtöbb európai országban léteznek kormányzati vagy a kormányzat által támogatott, a vállalkozások átadását szolgáló piacok ⁽²²⁾. Az EU minden tagállamában ki kell fejleszteni ezeket a kezdeményezéseket.

4.9 A pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés

4.9.1 A kkv-k és különösen az induló vállalkozások, a vállalkozást átadók, valamint az innovatív vállalatok számára könnyebbé kell tenni a pénzügyi eszközökhöz való hozzáférést annak érdekében, hogy a bennük rejlő lehetőségeket teljes mértékben kiaknázzák, és gazdasági növekedést, valamint több munkahelyet teremtsenek Európában. A kockázatmegosztási modellek, például a kölcsönös és állami garanciarendszerek igen hatékony eszköznek bizonyultak, ezért ezeket közösségi és tagállami szinten továbbra is ösztönözni kell.

4.9.2 Ahhoz, hogy a tőke elfogadható költségek mellett álljon az új vállalkozások, kkv-k és a gyors ütemben növekvő vállalatok rendelkezésére, szükség van a kamatok és a kockázati prémiumok elfogadható szinten való tartására, valamint a kormányzati támogatási rendszerek ésszerűsítésére.

4.9.3 A kkv-k számára a kkv-k szervezetei által biztosított konzultációt erősíteni és támogatni kell. A kisvállalkozások igényeihez és lehetőségeihez igazított pénzügyi eszközök bevezetésére is szükség van. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, valamint az EBB-t/EBA-t a kisvállalkozások innovatív tevékenységeinek kockázatitőke- és garanciarendszerek formájában történő finanszírozására.

4.9.4 A kockázatitőke-befektetők, valamint az „üzleti angyalok” (*business angels*) a pénzügyi eszközökhöz való hozzáférés fontos eszközei a kkv-k számára. Egyrésztől a kockázatitőke-befektetők és „üzleti angyalok”, másrésztől pedig a vállalkozók és kezdő vállalkozók közötti hálózatépítés ösztönzése fontos szerepet játszik a saját tőke hiányának (*small equity gap*) csökkentésében.

⁽²¹⁾ „A Közösség növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni programjának végrehajtása. Vállalkozások átadása – folyamatosság és megújulás” COM(2006) 117 final, 2006. március 14.

⁽²²⁾ Franciaország, Olaszország, Hollandia, Ausztria, Finnország és Belgium (amely utóbbi külön adatbázissal rendelkezik az egyes régiók számára). A sikerarány ezekben az országokban körülbelül 25 %, azaz az adatbázisban szereplő minden negyedik vállalkozás megtalálta utódját.

4.9.5 A garanciarendszerek a kisvállalkozások támogatásának igen hatékony és forráskímélő eszközének bizonyulnak. A franciaországi *Caisse Mutuelle de Garantie de la Mécanique (CMGM)* több mint 45 év tapasztalattal rendelkezik e téren. Garanciát kínál a vállalatoknak nyújtott hitelek majdnem teljes skálájára (befektetési hitelek, vállalkozások átadása, bankgaranciák, készpénzhitelek), a vállalatok pedig jegyzőivé válnak tőke- és garanciaalapjának. Ez a rendszer megengedi a vállalkozóktól kért fedezeti magángaranciák mértékének csökkentését, nagyobb összegű hiteleket tesz lehetővé, és a vállalkozó számára egyfajta biztonsági hálót kínál a bankkal szemben. Ösztönözni kellene a legjobb gyakorlatok EU-tagállamok közötti cseréjét a kkv-k finanszírozáshoz és garanciaalapokhoz való hozzáféréseinek témájában.

4.10 „Nemzetközivé válás”

4.10.1 Az EU-nak ki kell használnia a gyors ütemben növekvő ázsiai piacok (például Kína vagy India) megnyitásából adódó lehetőségeket. Ugyanakkor az EU-nak megoldást kell találnia az ennek eredményeképp létrejövő új, nemzetközi munkamegosztásra, különösképp, mivel Kína egyre inkább a magas hozzáadott értékkel rendelkező árukra összpontosít, India

pedig a kiszervezés globális központjává fejlődik. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a harmadik országokkal folytatott kapcsolatokat illetően elengedhetetlen az egységes megközelítésmód annak érdekében, hogy javuljanak a piachoz való hozzáférés feltételei az uniós vállalatok számára.

4.10.2 Bár az egységes piac már több mint 14 év óta létezik, számos vállalat még mindig csak saját országában gyakorolja tevékenységét. A fő akadályokat a nyelvi nehézségek, a még mindig meglévő jogi és szabályozási különbségek és az egyéb piacok ismeretének hiánya jelenti. Az EGSZB üdvözli a vállalkozókhöz közel álló támogató szolgáltatások létrehozását, amelyek összehasonlíthatók a brit kiviteli útlevelel („Passport to export”) ⁽²³⁾. A kkv-k közbeszerzéshez való hozzáférést szintén fontos lenne ösztönözni.

4.10.3 Megfelelő támogatási rendszereket kellene kialakítani a határokon átnyúló tevékenységek ösztönzésére, mind az Európai Unión belül, mind pedig az egyéb piacokon.

4.10.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság kereskedelempolitikai dokumentumaiban (hozzáférési stratégia, védelmi eszközök, globális Európa) különös figyelmet kell fordítani a kkv-kra.

Kelt Brüsszelben, 2007. július 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²³⁾ Az egységes piacra vonatkozó részleteket lásd a 2006 júniusában közzétett következő kiadványban: *Flash Barometer 180 – FTNS Sofres/ EOS Gallup Group Europe, Internal Market Opinions and Experiences of Businesses in EU-15* [Az EU 15 régi tagállamában működő vállalkozások belső piaccal kapcsolatos véleménye és tapasztalatai].

A „UK Trade and Investment” (a brit kormány gazdaságösztönző szerve) programjának keretében létrejött, a brit exportörök nemzetközi kereskedelemben tapasztalt nehézségeinek áthidalását szolgáló kiviteli útlevelel („Passport to Export”) vonatkozó részleteket lásd a következő kiadványban: *Charter of Small Business, Selection of good practices 2006* [Kiscállalkozói charta, Válogatás a 2006-os bevált gyakorlatokból], 9. o.